

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейската централна банка, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите План за действие в областта на финансовите технологии — за по-конкурентоспособен и иновативен европейски финансов сектор

[COM(2018) 109 final]

(2018/C 367/12)

Докладчик: **Petru Sorin DANDEA**

Консултация	Европейска комисия, 10.4.2018 г.
Правно основание	член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	„Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“
Приемане от секцията	27.6.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	12.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването	126/1/1
(„за“/„против“/„въздържал се“)	

1. Заключение и препоръки

1.1. Комитетът подкрепя плана на Комисията и счита, че развиването на финансовите технологии в европейския финансов сектор може да предложи редица предимства на европейските предприятия и на техните клиенти.

1.2. ЕИСК е на мнение, че представеният от Комисията план може да стимулира развитието на капиталовите пазари, както и МСП, извършващи дейност във финансовия сектор.

1.3. Комитетът счита, че с оглед подобряване на киберсигурността и на устойчивостта на финансовия сектор, предложените в плана за действие мерки, макар и значими, трябва да бъдат допълнени с разпоредби, които осигуряват единство при разработването на финансовите технологии в ЕС. Комитетът счита също, че операторите на финансови технологии би трябвало да се подчиняват на същите правила като тези за финансовия сектор, по-специално във връзка с устойчивостта, киберсигурността и надзора.

1.4. Според ЕИСК, за да се създадат условия за лоялна конкуренция при достъпа до данни на клиентите в рамките на Директивата за платежните услуги и Регламента относно защитата на личните данни, от съществено значение е правото на преносимост на личните данни да се приложи по начин, който е съвместим с посочената директива.

1.5. Като се имат предвид развитията с криптовалутите и голямата им нестабилност, ЕИСК препоръчва Комисията да наблюдава постоянно и внимателно ситуацията в това отношение в сътрудничество с европейските надзорни органи. При необходимост следва да се вземат всички необходими мерки на равнище ЕС, така че сигурността и стабилността на финансовата и икономическата система да не бъдат изложени на риск в нито един момент и по никакъв начин.

1.6. Редица неотдавнашни проучвания показваха, че въвеждането на финансовите технологии води до изчезването на много работни места в предприятията от финансовия сектор. ЕИСК препоръчва на държавите членки да разработят и приложат програми с активни мерки на пазара на труда, за да може работещите, засегнати от въвеждането на технологични иновации във финансовия сектор, да си намерят възможно най-бързо нова работа.

1.7. ЕИСК призовава Комисията да определи правилата, които е добре евентуално да се приложат спрямо предприятията, предлагащи услуги в облак, във връзка с тяхната отговорност за обезпечаване на сигурността на данните, които хостват. Във връзка със защитата на личните данни дейността на тези предприятия би трябвало да се регулира от същите правила като тези за предприятията, които възлагат определени видове услуги на външни изпълнители.

2. Предложение на Комисията

2.1. С цел повишаване на конкурентоспособността и иновациите на финансовия пазар Европейската комисия представи на 8 март 2018 г. план за действие относно начина за оползотворяване на възможностите, които се откриват благодарение на технологичните иновации в областта на финансовите услуги, или т.нар. „финансови технологии“.

2.2. В публикувания от Комисията план за действие се предвижда възможност финансовият сектор да внедри и използва бързия напредък в новите технологии, като блоковата верига (*blockchain*)⁽¹⁾, изкуствения интелект или услугите за изчисления в облак. Според Комисията Европа би трябвало да се превърне в световен център на финансовите технологии, като разполага с предприятия и инвеститори, които в тази динамична област могат да се възползват от предимствата на единния пазар.

2.3. Въз основа на резултатите от обществената консултация, проведена от март до юни 2017 г., Комисията счита, че на настоящия етап потребностите от предприемане на реформа на законодателството или правните норми на равнището на ЕС са ограничени. При все това е уместно да се постави начало на поредица от конкретни инициативи, за да може ЕС да вземе под внимание цифровизацията на финансовия сектор.

2.4. В плана за действие в областта на финансовите технологии се предвижда, по-специално, приемане на необходимите мерки за разпространяване на иновативните бизнес модели в европейски мащаб, подпомагане на навлизането на технологичните иновации във финансовия сектор и подобряване на неговата сигурност и устойчивост.

2.5. В рамките на плана за действие и успоредно с разглежданото съобщение Комисията представи и предложение за регламент на ЕС относно европейските доставчици на услуги за колективно финансиране за бизнеса чрез инвестиции или кредитиране.

2.6. Що се отнася до лицензирането на финансово-технологичните предприятия, Комисията призова европейските надзорни органи да направят оценка на настоящите процедури в тази област и да ѝ препоръчат при необходимост да адаптира действащото законодателство на ЕС в областта на финансовите услуги. През 2018 г. Комисията ще продължи също така да следи развитието в областта на криптоактивите в сътрудничество с европейските надзорни органи, Европейската централна банка и Съвета за финансова стабилност. Въз основа на оценка на рисковете Комисията ще определи евентуалните потребности от приемане на правни норми на равнището на ЕС.

2.7. В областта на общите стандарти и подходите за оперативна съвместимост за финансовите технологии Комисията ще си сътрудничи с Европейския комитет по стандартизация и Международната организация по стандартизация, по-специално във връзка с блоковата верига. За да развие иновативни бизнес модели на равнището на ЕС, Комисията ще насърчи компетентните органи на държавите членки да приемат инициативи, които улесняват иновациите. Освен това тя ще прикани европейските надзорни органи да насърчават сътрудничеството в тази област на надзора, по-специално що се отнася до координирането и информацията относно иновативните технологии и създаването на иновативни центрове и регулаторни лаборатории.

2.8. С цел насърчаване на технологичните иновации във финансовия сектор Комисията ще сформира експертна група със задачата да проучи въпроса дали съществуват регулаторни пречки, които възпрепятстват иновациите във финансовата област. Тя призовава европейските надзорни органи да направят анализ на необходимостта от публикуване на насоки относно възлагането на услуги в облак на външни доставчици. Тя ще създаде улеснения за разработването на стандартни договорни клаузи за възлагане на услуги в облак на външни доставчици от страна на финансовите институции.

2.9. Според Комисията европейската регулаторна и надзорна уредба следва да дава възможност финансовите иновации да работят в полза на предприятията, извършващи дейност на единния пазар, които благодарение на това да предложат на клиентите си продукти с по-високо качество.

2.10. Комисията ще проведе обществена консултация относно по-нататъшната цифровизация на регулаторната информация за дружествата, регистрирани за борсова търговия на регулираните пазари на ЕС, включително относно евентуалното създаване на Европейски портал за финансова прозрачност, базиран на технологията на споделения регистър (регулаторни технологии).

⁽¹⁾ Блоковата верига представлява непрекъснато растящ списък от компютърни записи, наречени „блокове“, свързани помежду си и кодирани криптографски. Тази технология е замислена като гарантираща сигурност чрез самия си дизайн, защото не позволява модифициране на данните. Тя представлява отворен регистър в разпределен вид, който дава възможност за записване на трансакции между двама участници по ефективен начин, който е устойчив и подлежи на проверка. Веднъж записани, данните в даден блок не могат да бъдат променяни ретроактивно без да се променят всички следващи блокове, което изисква съгласието на повечето компоненти на мрежата. (източник: Wikipédia)

2.11. По отношение на технологиите на блоковата верига, през февруари 2018 г. Комисията създаде обсерватория и форум на ЕС по този въпрос и предприе проучване на осъществимостта относно публична инфраструктура за блокова верига на ЕС, която да подпомага развитието на трансгранични услуги. Тя иска да оцени доколко технологията на блоковите вериги може да бъде използвана като инфраструктура за цифрови услуги по Механизма за свързване на Европа. Освен това тя ще е домакин на лаборатория на ЕС за финансови технологии.

2.12. За да повиши сигурността и устойчивостта на финансовия сектор, Комисията ще организира работна среща за представители на публичния и частния сектор, за да се оценят пречките, ограничаващи споделянето на информация относно заплахите за киберсигурността между участниците на финансовите пазари, и да се идентифицират възможните решения. Освен това Комисията призова европейските надзорни органи да направят оценка на разходите и ползите от разработването на съгласувана рамка за изпитване на устойчивостта срещу кибератаки за значими заинтересовани страни и инфраструктури в целия финансов сектор на ЕС.

3. Общи и конкретни бележки

3.1. Комитетът подкрепя плана на Комисията, тъй като счита, че развиването на финансовите технологии в европейския финансов сектор предлага редица значими предимства както на предприятията, така и на потребителите.

3.2. ЕИСК счита, че планът за действие за финансовите технологии е от жизненоважно значение за задълбочаване и разширяване на капиталовите пазари чрез включване на цифровизацията и следователно и за съюза на капиталовите пазари, който е основен приоритет за Европейския съюз. Освен това счита, че този план за действие може да се превърне в основен лост за сектора на МСП, които представляват 99 % от всички предприятия в ЕС, тъй като повишава възможностите им за финансиране и следователно възможността за приемане на по-лесни и достъпни решения.

3.3. Комитетът счита, че с оглед подобряване на киберсигурността и на устойчивостта на финансовия сектор, предложените в плана за действие мерки, макар и значими, трябва да бъдат допълнени с разпоредби, които осигуряват единство при разработването на финансовите технологии в ЕС.

3.4. Комитетът споделя виждането на Комисията, че европейската регулаторна и надзорна уредба следва да дава възможност на предприятията, опериращи на единния пазар, да се възползват от финансовите иновации и да предлагат на клиентите си продукти с по-високо качество. Според Комитета това обаче не бива да става за сметка на сигурността. Необходими са равни условия за всички оператори, независимо от характера на тяхната дейност⁽²⁾.

3.5. Вследствие на последната финансова криза бе засилен строгостта на засягащата финансовите институции правна уредба както на европейско, така и на национално равнище. Тази уредба засяга също така киберсигурността и предвижда задължителни разпоредби и стандарти за сигурност за институциите във финансовия сектор. ЕИСК счита, че стандартите за киберсигурност би трябвало също така да се приложат на равнище ЕС спрямо дружествата, които предлагат финансово-технологични услуги. За да се гарантира еднаквото им прилагане, те би трябвало а да бъдат уредени на европейско равнище и дори разширени така, че да обхващат целия свят.

3.6. ЕИСК припомня, че кибератаките по правило протичат в трансграничен план. Понастоящем обменът на информация между властите на държавите членки относно компютърните заплахи и кибератаките е по-скоро ограничен, поради разпоредбите на националното право. Трябва да се ускори работата по координацията, регулирането и надзора на равнището на Съюза.

3.7. Що се отнася до криптоактивите и по-специално до криптовалутите, напоследък в Европа бяхме свидетели на техния подем и тяхната нестабилност. С оглед на тези развития, липсата на прозрачност и високите рискове, свързани с тях, ЕИСК препоръчва Комисията да наблюдава постоянно и внимателно ситуацията в това отношение в сътрудничество с европейските надзорни органи. Освен това следва да се предприемат спешни мерки, когато сигурността и стабилността на финансовата система биха могли да бъдат изложени на риск в който и да е момент и по какъвто и да е начин. Тези мерки би трябвало на първо място да се прилагат за целия ЕС и следователно да се приемат на това равнище.

3.8. В областта на криптоактивите се установи, че технологичните иновации могат да се промъкнат през мрежата на правната уредба, въпреки че конкретно с тези валути се работи на силно регулиран пазар. Тъй като в сектора се наблюдава голяма нестабилност и липса на прозрачност и тези активи са високорискови за инвеститорите, ЕИСК препоръчва на Комисията и на държавите членки да проучат методите, които би било добре да се въведат за надзор на операциите, при които се използват.

⁽²⁾ ОВ С 227, 28.6.2018, р. 63.

3.9. Комисията предлага създаването на обсерватория в областта на технологиите на блоковата верига. ЕИСК счита, че мандатът на тази обсерватория следва да се разшири така, че да обхване целия сектор на финансовите технологии, предвид силната динамика, с която се характеризира развитието на относимите приложения. Освен това приложенията от типа блокова верига повдигат въпроси от областта на компетентността и отговорността във връзка с приложимото законодателство. ЕИСК подкрепя идеята на Комисията да стартира инициатива на равнището на Съюза за блоковите вериги, за да бъде обяснен начинът на използване и преодоляна сегашната разпокъсаност.

3.10. Установено е, че въвеждането на финансови технологии води до изчезването на много работни места в предприятията от финансовия сектор. ЕИСК препоръчва на държавите членки да разработят и приложат програми с активни мерки на пазара на труда, за да може работещите, засегнати от въвеждането на технологични иновации във финансовия сектор, да си намерят възможно най-бързо нова работа.

3.11. Комисията се опасява, че щом финансовите предприятия възложат услуги в облак на външни доставчици, предаването на информация и данни ще се концентрира прекомерно сред дружествата, присъстващи на този пазар, които не са много на брой и по принцип не са европейски фирми. ЕИСК препоръчва на Комисията да определи правилата, които е добре евентуално да се приложат спрямо предприятията, предлагащи услуги в облак, във връзка с тяхната отговорност за обезпечаване на сигурността на данните, които хостват.

Брюксел, 12 юли 2018 година.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER
